

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopis se ne vračajo.
Nezaprete reklamacije so poštnine prosti.
Telefon Interurban št. 113.

4. številka

Maribor, dne 9. januarja 1925

Letnik XVII

Zasmehovanje vojnih žrtev.

PP vladni listi so dolgo časa pisali, kako je vladi v prvi vrsti na srcu skrb za invalide in za vojne sirote. Po pisavi teh lažljivih listov lažnjive politike se je pomoč za vojne žrtve uravnila na ta način, da je vlada zaključila, votirati v to svrhu kredit od 100 milijonov dinarjev. Da je to čisto navadna volilna sleparija, se vidi že iz zadnjega predloga finančnega ministra, V tem predlogu, ki ga je vlada sprejela, stoji, da se invalidom do 60 odstotne nesposobnosti povišajo dosedanja prejemki za 25 odstotkov, za one od 70 do 100 odstotkov delovne nesposobnosti se poviša za 40 odstotkov, a za najtežje invalide za 50 odstotkov. Nepoučeni bi si mislili, da se ta vlada res briga za invalide, ker jim tako lepo skrbi za povišanje invalidnine. In ravno radi nepoznanja invalidskega vprašanja je potrebno, da se vladna skrb in pomoč podrobneje razloži.

Če se bo tudi kedaj izdalo obljubljeni povišanje invalidnine, je vse to skupaj toliko kot nič in pravo zasmehovanje bednih vojnih žrtev. Do 50 procentov nesposobni invalidi v prečanskih krajih so imeli doslej na mesec vseh invalidskih prispevkov povprečno 7 dinarjev, kar bi znašalo z obljubljenim povišanjem mesečno 9 dinarjev. Torej »velikanska« pomoč od celih dveh dinarjev na mesec. Nesposobni od 50 do 100 odstotkov so pa dobivali dosedaj mesečno povprečno 50 din. in vlada jim obljublja pomagati tako, da bi imeli mesečno okrog 90 din. Najtežji invalidi, to so oni, ki so privezani na posteljo, so imeli mesečno okrog 300 din. in bi dobili sedaj okrog 450 din. Invalidi na ozemlju Srbije in Črnogore imajo malo večjo invalidnino od prečanov, a tudi ta invalidnina bi z obljubljenim povišanjem ne mogla vojnih žrtev obvarovati la-kote in bede.

Politika narodne sramote ima torej na vesti novo go-ljuvanje in izzivanje vojnih žrtev. Kaj drugega se od režima itak ne da pričakovati, kajti ko preganja za narod in državo zaslužne ljudi, je gotovo, da ne more biti boljši napram invalidom, ki so za domačijo prelivali kri. Od vseh sovražnikov, ki jih imajo vojni invalidi, so najhujši oni v krogu današnje vlade, ki se tudi poprej za invalide nikdar ni brigala. Ko je invalidsko vprašanje hotela rešiti Davidovič-Koroščeva vlada in sicer po zakonu, s katerim so bili vsi invalidi zadovoljni, so pa današnji vladinovi napeli vse sile, da to vlado vržejo in preprečijo sprejetje invalidskega zakona. Na žalost in sramoto se je to tudi posrečilo in rešitev invalidskega vprašanja je zopet za na dolgo odložena.

Ni dovolj, da se vlada za invalide ne briga, da z raznimi obljubami samo vara, morala so priti na dnevni red tudi preganjanja invalidov. Tako je bil pri inšpekciji dela v Zagrebu brzojavno odpuščen iz službe invalid Stojan Lazič. Ko je vprašal po razlogih za odpust, mu je šef osebne oddelka pri ministrstvu za socialno politiko v Beogradu odgovoril: »Gospodine, to je volilna vlada in njej so potrebni njeni ljudje, vas je pa postavila prejšnja vlada.« — Invalidsko glasilo »Ratni invalid« v Beogradu prinaša še več podobnih slučajev odpuščenja invalidov iz službe ob odkriti izjavi režimovcev, da so mesta potrebna za režimske politične ljudi.

Zagrebski »Jutarnji list« je nedavno prinesel prav ostro, a zelo dobro satiro o reševanju invalidskega vprašanja. Srečata se težki invalid in neki gospod. Prvi je poln skrbi za svoje bedno in nesrečno življenje, drugi pa poln režimsko-patriotičnih fraz. Invalid povprašuje: Gospod, kaj bo z nami nesrečniki? — Gospod pa odgovarja: Kaj vendar misliš, brate? Ali ni država in nacija sijajno izpolnila svojo dolžnost napram Tebi? Kdo te je zdravil in na noge postavil? Evo, imaš tudi protezo in predlansko zimo si dobil celo plašč od države. Povrh pa vas še vse skupaj slavimo in opevamo kot junake, kar je tudi mnogo vredno. Kaj hočeš še več? Končno pa darežljivost merodajnih fak-torjev še ni izčrpana in ministri še vedno marljivo študirajo invalidsko vprašanje. Bodi vesel in srečen, da se invalidom posveča tolika pozornost.

Invalid odgovarja, da od same proteze, pohvale ter vladnega študiranja ne more živeti in da je društvo in država dolžna skrbeti za potrebe preostalega invalidskega življenja. Gospoda to razburi: Glej ga, boljševikal Pazi, da ti ne damo z obznanjo po glavi! Če vas dober patrijot sliši tako govoriti, mora reči, da je škoda, da vam granate niso glave odnesle. Najprej je bila vaša dolžnost, da umirate za domovino, drugič pa s svojim javkanjem ne smete motiti naše silno važne politike. Če bi bili vsi padli na polju časti in slave, bi bila legija nesmrtnih mučnikov še večja, še lepše bi vas opevali in neznanim junakom bi postavili še več spomenikov.

Invalid skuša prekiniti ploho besed, gospod pa ne da in dokazuje naprej, kako srečni bi morali biti invalidi radi pohvale in pa radi dolgoletnega študiranja invalidskega vprašanja. Dalje, ko se študira, tem boljše bo za invalide. — To je invalidu seveda preveč, z bergljo zamahne proti gospodu, gospod pa kliče policaja na pomoč proti invalidu — protidržavnemu elementu, separatistu in boljševiku.

Politični položaj.

Dobri izgledi opozicionanlega bloka. Dne 7. t. m. se je začela v Beogradu konferenca opozicionanlega bloka. Konferenci prisostvujejo: Davidovič, Spaho, Behmen, Pavle Radič in Bačinič. Dr. Korošec je odpotoval na to zborovanje še le 7. t. m. Ob zaključku konference bo izdan o sklepih poseben proglas. Koj v začetku konference je obvestil Bačinič šefa bloka o hišni preiskavi, katero je napravila policija v njegovem stanovanju, a je morala oditi brez vsakega najmanjšega uspeha. Po tem Bačiničevem poročilu so šefi ugotovili situacijo in izgled opozicionanlega bloka za volitve. Volitvene perspektive za opozicijo je PPZ. režim z razpustom HRSS in z aretacijo njenih voditeljev znatno ojačil. Opozicionalni blok stoji na stališču, da vlada ne more uničiti onih HRSS kandidatnih list, katere so sodišča že potrdila. Blok bo tudi gledal na to, da bodo vsi HRSS volilci 8. februarja na volišču. Ravno aretacija Radiča je vrste HRSS utrdila in pomnožila. Agitacija za opozicionalni blok sploh ni več potrebna. Blok bo samo še obvestil volilce, na jse udeležijo vsi volitev, a večjih shodov opozicija ne bo več prirejela radi nasilja od zgoraj!

Nastas Petrovič o obznani. Beograjska »Politika« prinaša sledečo izjavo neodvisnega radikala Nastasa Petroviča o obznani: Obznana je skrajno protustavno in nezakonito delo vlade. Sicer se od vlade, ki se je uveljavila neparlamentarnim potom in ki vse počenja in pripravlja, da bi na dan volitev potvorila ljudsko voljo, ni moglo nič drugega pričakovati, kakor da se posluži takih sredstev, kakor je famozna obznana, da na temelju te obznane zapira ne samo narodne poslance hrvatske, ampak tudi prvega skupščinskega podpredsednika. Mislim, da v celi naši državi obznana nikakor ne more preplašiti ljudi. Prinesla pa bo sramoto za radikalno stranko, ki je bila dosedaj prvi šampijon za ljudsko svobodo, za ustavnost in parlamentarnost. Radikalna stranka se je spustila tako nizko, da se poslužuje sredstev, kakršnih se ni posluževala najbolj črna reakcija predvojnne Srbije. Žal mi je, da je ta sramota zares sramota pred tujim svetom, ki je dosedaj veroval, da je naša država država demokracije in da ta demokracija počiva na stabilnih tleh. Obznana bo tuji svet prepričala, da je v naši domovini mogoče vse, kar je bilo mogoče v mali Srbiji za časa Obrenovičev. Prepričan sem, da obznana ne more vplivati na volilni izid, na razpoloženje večine našega ljudstva, ki se je na vseh mestih pokazalo nasprotno današnjemu režimu, ki stavlja vedno večje ovire med Srbi in Hrvatimi in vodi politiko, ki gre za razdruževanjem vseh plemen, ki živijo v naši državi. Ljudstvo bo kljub temu in kljub obznani na dan 8. februarja spregovorilo in izreklo pravo sodbo nad onimi, ki nastopajo z nasiljem v naši državi.

Obznana v Srbiji. Obznana, katero je izdal PPZ. režim, ni naperjena samo proti Hrvatom, ampak bodo njen pritisk občutili tudi nekateri kraji v Srbiji. Tako na primer kandidira v krajinskem okrožju znani Davidovičev pristaš Djoka Popović, ki se je pod Davidovičevu vlado najbolj trudil za udeležitev sporazuma med Hrvatimi in Srbi. Pop Djoka Popović je poslal Davidoviču brzojavko iz krajinskega okrožja in javlja, da je obznana raztegnjena na celo krajinsko okrožje in prosi za posredovanje. Vlada hoče z vsemi silami onemogočiti izvolitev Popoviča in hoče na vsak način ravno v tem okrožju zasigurati izvolitev znanega korupcionista dr. Velizarja Jankoviča.

Noče biti uskok in bojazljivec. Eden od najstarejših poslancev in ustanoviteljev HRSS, Jalžabetič, je prišel na veliko veselje režima navskriž z Radičem radi kandidature in dnevnice. Takoj se je začelo pisati, da bo tudi Jalžabetič začel snovati posebno hrvatsko seljačko stranko, pa naj je mož še toliko povdarjal, da se samo unika iz politike ter na stara leta ne misli začeti boja z dolgoletnimi tovariši in prijatelji. Če bi vlada HRSS pustila na miru, bi izstop stavega in za stranko zaslužnega poslanca Radiču precej škodoval, ko je pa prišla sedaj obznana, se je pa Jalžabetič takoj pokazal kot mož, ki ne trpi, da bi nanj padel sum zveze z obznanzarji. Podal se je v Beograd, kjer je Davidoviču izjavil, da je še vedno član HRSS, potem se je pa sporazumel s poslanci HRSS, ki so še na svobodi.

Obramba aretiranih voditeljev HRSS. Kot glavni zagovornik zaprtih voditeljev HRSS nastopa dr. Ante Trumbić, ki je s polnomočjo Radiča, dr. Mačeka, Predavca, dr. Krnjeviča, dr. Košutiča in ing. Košutiča že vložil priziv proti znanemu sklepu obznane ministrskega sveta. Branitelji prepisujejo na policiji vse spise, ki so se našli pri aretirancih, da se naknadno ne bi kaj ponaredilo in vtihotapilo.

Protest Nemcev radi volišč. Vodja nemškega kluba dr. Kraft je vložil pri skupščinskem predsedniku Ljubi Jovanoviču protest radi volišč v Vojvodini, ki so določena v takih krajih, da onemogočajo polnoštevilno udeležbo vseh volilnih upravičencev. Od nemških vasi, ki štejejo po več sto volilcev, so skoro vsa volišča oddaljena po 20 in še več km, dočim ima skoro vsaka večja srbska vas svoje volišče. Ljuba Jovanovič je obetal dr. Kraftu, da bo njegova želja upoštevana.

Konferenca zavezniških finančnih ministrov. Preteklo sredo se je pričela v Parizu konferenca finančnih ministrov zavezniških držav. Na konferenci se bo razpravljalo kot o najvažnejših vprašanjih o bilanci ruhrske akcije, o razdelitvi prve milijarde zlatih mark kot prve anuitete Dawesovega načrta in o zahtevi Zedinjenih držav Severne Amerike, ki zahtevajo, da se jih upošteva pri razdelitvi nemških reparacij. Konferenca finančnih ministrov se udeležuje tudi naš finančni minister dr. Stojadinovič.

Francoski list o obznani. Glasilo francoske vladne večine »Le Quotidien« piše obširno o razpustu HRSS ten prinaša tudi onih pet točk, s katerimi vlada razpušča HRSS in ta razpust utemeljuje. »Quotidien« pristavlja k temu, da je to navaden akt nasilja, ki bo lahko imel za Pašičevo vlado najtežje posledice. Hrvatski narod je pri prošlih volitvah izvolil 70 Radičevih pristašev. Sedaj namerava vlada z nasiljem zabraniti izvolitev teh Hrvatov ter narod prisiliti, da glasuje za režim, ki ga tlači.

Po svetu.

Cankov bo še potoval. Po povratku iz Bukarešta še Cankova ni zapustila želja po potovanju. Sedaj se pogaja glede potovanja v Grčijo ter na ta način ovrže trditve, da je bilo njegovo potovanje v Beograd v zvezi z ustanovitvijo bolgarsko-jugoslovanske zveze, ki bi bila naperjena proti Grčiji.

Diktatura v Italiji. Fašizem je napel vse sile, da ostrashi in ukroti nezadovoljno ljudstvo. Mussolini je svojo obljubo, da bo razčistil položaj v 48 urah, izpolnil še pred preteklem tega roka. Takega nasilja, kot ga sedaj izvaja nad opozicijo, Italija še ni doživela. Nasilen nastop Mussolinijev je odvrnil od njega še zadnje pristaše, ki niso fašisti. Iz vlade so izstopili liberalci: pravosodni minister Oviglio, prosvetni minister Casati in minister javnih del Sarochi. Njihovo demisijo je Mussolini sprejel ter jih nadomestil v kabinetu s samimi fašisti. Tako tvori sedanja vlada nekaj fašistovski direktorij, vso moč pa ima v rokah Mussolini. Fašiste je zapustil tudi Salandra ter prešel v opozicijo. V parlamentu so na ta način izgubili vso zaslonbo nefašistovskih strank; zato je njihovo divjanje napram opoziciji še besnejše. Oblasti neprestano plenijo opozicijske liste, mnogo pa jih je že ustavljenih. Fašistovski druhali so uprizorile po vseh mestih pravcato strahovlado in oblasti njihovo počenjanje mirno gledajo. Politični nasprotniki fašizma so vedno izpostavljeni smrtnim nevarnostim. Mnogo opozicijskih voditeljev je vlada dala aretirati, pri drugih se pa vršijo pogoste hišne preiskave, ker skuša vlada dobiti v roke kake dokumente, ki bi vsaj nekoliko opravičile njene mere napram opoziciji. Vsa njena zborovanja so prepovedana. Vlada namerava preganjanja še nadaljevati ter je odredila, da se morajo zapreti vsi politično sumljivi krožki in shajališča, razpuste se vse organizacije, v katerih se zbirajo nemirni in subverzivni »elementi«, zlasti centrale in krajevni odbori udruženja »Italia Libera«. — Med opozicijo sta sedaj dve struji. Ena je za to, da se opozicija vrne v parlament ter podpre delovanje Giolittija, Salandre in Orlanda, ki vodijo boj proti Mussoliniju, druga struja pa zahteva nadaljevanje abstinence. Vlada je pričela strogo nastopati tudi proti poročevalcem inozemskih listov, ki prinašajo poročila iz Italije v katerih so naslikana vsa grozodejstva in nasilja fašizma.

Novi predsednik nemškega parlamenta. Dne 7. t. m. se je vršila v Berlinu volitev predsednika novega nemškega parlamenta. Izvoljen je bil s 231 glasovi socijalist Löbe. Nacijonalec Wallrot je dobil 112 in pristaš nemške ljudske stranke 51 glasov. Löbe je izvolitev sprejel.

Spor med Nemčijo in zavezniki. Radi izpraznitve Kölnske cone po zavezniških četah je prišlo med Nemčijo in zavezniškimi državami do ostrega spora, ki je povzročil že precej slabih posledic. Zavezniki bi morali po mirovni pogodbi Köln in okolico izprazniti, kar pa niso storili z motivacijo, da se tudi Nemčija ne drži sklepov mirovne pogodbe glede razorožitve; Nemčija še ni preustrojila generalnega štaba, tovarne za municijo so še vedno pripravljene za izdelovanje iste in nemška policija še ni preustrojena. Zavezniki so poslali nemški vladi posebno noto, v kateri razlagajo vzroke, da niso Kölnske cone izpraznili. Nota je napravila v nemški javnosti mučen vtis in nemška vlada je na njo reagirala z drugo noto, v kateri naglašajo, da so vse obtožbe zaveznikov neresnične ter protestira proti nadaljni zasedbi Kölnske cone. Iz protesta je tudi prekinila trgovska pogajanja s Francijo.

Francoski dolgovi. Ameriška terjatev dolgov je posebno hudo zadela Francijo, ki svojega ogromnega dolga nikakor ne more takoj pričeti odplačevati. Sedaj je zaprosila francoska vlada za 10 letni moratorij, rok za odplačevanje dolgov pa naj bi se podaljšal na 80 let.

Angleška delavska delegacija v Rusiji. Zveza angleških strokovnih organizacij je poslala že večkrat svoje zastopnike v sovjetsko Rusijo, da proučijo splošno in posebej še delavsko stanje v tej državi. Prva angleška delavska delegacija je bila v Rusiji že leta 1920, ko so se še vse-

povsod pripravljali napadi proti novo urejeni ruski državi. Nazadnje so bili angleški delavski zastopniki v Rusiji koncem lanskega leta in znani voditelj angleškega delavstva, član te delegacije Ben Tillet, je po povratku novinarjem med drugim dejal sledeče: »Na svojem potovanju smo obiskali celo vrsto ruskih industrijskih središč kot: Donecki bazen, Baku, Georgijo itd. Spoznali smo položaj industrije in delavstva in življenje delavcev. Videli smo pridobitve sovjetske oblasti na polju družabnega in kulturnega življenja delavcev. Lahko rečem, da je dovedel do popolnega uspeha poskus, ki ga je napravil ruski proletarijat. Pridobitve sovjetske oblasti v tem sorazmerno kratkem času njenega obstoja so presenetljive, često spominjajo na čudeže. Vzoren red, zavestna disciplina, sistematično organiziranje industrije, to je vse največjega občudovanja vredno. Socijalno zavarovanje delavcev o tovarnah, skrb za matere, otroke, javne kuhinje in obednice, to so kolosalne pridobitve sovjetske oblasti. Opazovali smo aktivno udeležbo delavcev v sovjetih in drugih napravah mest in pokrajine. Globoko sem prepričan, da stoji pred novim sistemom velika in sijajna bodočnost, če bodo ruski delavci še dalje sodelovali s tako požrtvovalnostjo in vstrajnostjo. Čudežno se nam zdi, da je sovjetska republika mogla združiti skoro 200 različnih narodnosti s 150 različnimi jeziki in dialekti v trdno zvezo. Uničenje analfabetstva je bolj pomenljiva zmaga, kot revolucija sama. Pod carističnim režimom se ne bi uničilo analfabetstva v dveh stoletjih. V splošnem smo videli sovjetsko Rusijo tako, kakor je. Vse se nam je pokazalo odkrito in iskreno, z vsemi dobrimi in slabimi stranmi. Politični položaj sovjetske unije, njena diplomacija in kontrolne naprave, vse je mnogo boljše, nego smo si mogli predstavljati v naši deželi (Angliji), kjer zanikava kapitalistični tisk vsa dejstva. Naša naloga je sedaj, da seznanimo angleške strokovne organizacije z vsem, kar smo videli v sovjetski Rusiji in da tako dovedemo do združitve angleškega delavskega razreda z ruskim. Prepričani smo, da se nam bo to posrečilo.«

Žrtve münsterberškega ljudožrca. Preiskava o zločinih ljudožrca Denkeja v Münsterbergu v Nemčiji je spravila na dan strahovite stvari. Po pisnih in beležnicah, katere je Denke od svojih ubitih žrtev spravil, je razvidno, da je Denke ubil in pojedel prvega človeka že pred 20 leti. S pomočjo teh beležnic in obleke, najdene v posebni shrambi, so sedaj pojasnjeni razni skrivnostni slučajji, ko so nekatere osebe izginile neznanu kam ter jih policija ni mogla najti. Denke je ubijal vse, kar mu je prišlo pod roko, najraje pa skozi mesto potujoče brezposelne rokodelske pomočnike, za katere se tako nihče ni brigal, če so izginiti.

Beležke.

Primeri PP volilne agitacije. O PP volilni agitaciji po Bosni je marsikaj zanimivega povedal dr. Spaho, prišedši v Beograd. Najprej je dejal, da vsi uradniki in upravni organi agitirajo za radikale ter dajajo občinskim predstojnikom in posameznikom naloge, naj skličejo shode in sestanke z grožnjo, da se bo z vsemi, ki ne volijo radikale, postopalo kot s sovražniki države. Potem je navedel par primerov: V derventskega okraja je zaukazal srezki načelnik shod v neki kavarni za kandidata iz Srbije Pera Jovanoviča, ki je znan iz raznih umazanih afer. Kandidat pride, kavarna je pa prazna. Srezki načelnik vpraša kavarnarja: »Kje so ljudje?« — »Ne vem, menda delajo.«, je bil odgovor. — »Zakaj jih niste sklicali skupaj?« — »To ni moja dolžnost, odgovarja kavarnar. — »Za koga boste glasovali?« — »Kakor doslej!« — »Z vami je treba v Azijo!«, se vmeša kandidat Jovanovič, kavarnar pa odvrne: »Jaz sem že v svoji Aziji, pa še ti pojdi v tvojo, odkoder si prišel!« — Drugo jutro so prišli žandarji in so kavarnarja odgnali v zapor. — Srezki načelnik zaukazujejo občinskim funkcionarjem, naj privedejo ljudi na shode, ko pa ljudje ne pridejo, jim grozijo: »Ti boš odgovarjal, če se ne bo glasovalo za nas radikale!« — Po Srbiji so državni gozdovi seljaku-radikalu popolnoma na razpolago. Seka se na veliko in če se najde kak upravni ali varnostni organ, ki ne razume te svobode, odnosno volilne agitacije, ter hoče uradovati proti temu, kar je še včeraj bilo tatvina, priteče že drugi: »Nemojte, za Boga, naj delajo, kar hočejo — do 8. februarja.« — V volilni agitaciji srbski seljak mnogo profitira, seveda bo moral to krvavo vračati po volitvah.

Iz Radičevega zločinskega arhiva. Pod ravnokar prebitim, debelotiskanim zaglavjem je prineslo sredino »Jutro« dva faksimila pisem in pooblastil, katere je baje poslal Radič svojčas Todor Aleksandrovi in jih je dobila policija pri aretaciji Radiča. Ako je vsebina teh dokumentov tako ničeva kot njuni sliki v »Jutru«, potem so se režimovci z dokazilnim materijalom izpod peresa rajnega Aleksandrova samo blamirali. »Jutrova« faksimila sta namreč dve črnkasti lisi, na kojih ne moreš čitati in ne vidiš niti ene črke ne. Ob straneh teh faksimilov je priobčilo »Jutro« tekst Aleksandrovih pisem na Radiča v slovenskem jeziku. »Jutro« se gotovo trudi na vse kriplice, da bi bilo spravilo v te dokumente čim več Radičevih uničujočih odstavkov, a se mu tudi to peklensko delo ni posrečilo. Ako prečitaš Aleksandrova pisma v »Jutru«, moreš reči, da v teh pisemih, ako so pristna, ni čisto nič, kar bi dokazovalo, kako res protidržavno vez med rajnim Aleksandrovom in Radičem.

sprotniki so najbrže čakali, da bi Slovenci to je SLS začeli najprej kogoviliti. Toda nam se ni treba bati. — Slovenci vemo, kam spadamo. In zato smo si vsi v vesti, da je za nas edina rešitev samostojna Slovenija, to je prva škrinjica. Mirno in samozavestno delujemo na zgradbi združene Slovenije v okviru Jugoslavije. Kar bomo dosegli s svojimi močmi in svojim denarjem. Ni pa tako pri nasprotnikih. Pri nas ni treba sile in podpisanih izjav za Pašiča in plačati 1 D za prisiljeni volilni sklad, kakor to prakticirajo pri naših rudarjih rudniški uradniki. Uradniki, zapomnite si, da prisiljeno kisló zelje še nikoli ni kaj prida prineslo! Naše ljudstvo ni za navlado nekaterih srbskih mogočnejših in slovenskih izdajic, temveč za pravi bratovski sporazum z bratskim srbskim in hrvatskim narodom. Kdor dela zoper samostojno Slovenijo, je naš sovražnik. Za Beograd, to je za Pašiča in madžarona Pribičevića in izdajico Žerjavo pa delajo plačani finančni komisarji in samostojnejši, republikanci, radičevci, prepeluhovci, modernodorfovcí in tisti, ki so poklicali oziroma poslali Grafenauerja v našo dolino. Združena Slovenija v okviru Jugoslavije je naša bodočnost. Vsi na volišče dne 8. februarja! Ne ustrašimo se groženj, laži in spletk nasprotnikov, ki bodo v zadnjih dnevih poskusili svoj obupen boj. Sedaj je naša zmaga ali pa nikoli več.

»Nacionalni blok.« Narodni blok se je ustanovil dne 7. decembra v Mežici pri Toffu v rokodelski dvorani. Ako bi obstojala še stara Avstrija, bi »nacionalni« blok, ki slovensko-narodno čuti, vsekakor pozdravil z največjim veseljem. Zakaj, mi Korošci-Slovenci smo bili navajeni delovati zoper skupnega nacionalnega sovražnika, skupno in brez razlike mišljenja. S slogo smo tudi ohranili slovensko ljudstvo v starem Korotanu. V borbi za obstanek slovenskega življa na Koroškem ima zasluge skoro izključno slovenski duhovnik. Sedaj se pa ustanovi »nacionalni blok« proti vsikdar narodnemu duhovniku. Proti slovenskemu duhovniku, ki je za Jugoslavijo leta in leta deloval, »nacionalni blok« proti narodni koroški stranki, ki je bila v boju zoper germanizacijo, ko so sedanji ustanovitelji »nacionalnega bloka« bili še daleč za mesecem, ali pa so se vrinili v našo dolino iz drugih krajev, nepoznavajoč našega ljudstva. Mi domačini smo nabrali za Jugoslavijo na tisoče podpisov. In sedaj se nam odreka narodnost od ljudi, ki se po večini leta 1917 in 1918 tega važnega trenutka niti zavedali niso, ali se niso hoteli zavedati. Dobro. Naj obstoja »nacionalni blok«, toda ne zoper brate! Zoper bojevniko za domovino, ki so v najhujših bojih germanizacije žrtvovali vse: življenje in premoženje, ki so bili vedno kremeniti in značajni Slovenci. »Nacionalni blok« pa vsebuje med seboj tudi osebe, ki so bile poprej že vsemogoče, samo »nacionalne« ne. Kjer dobro, tam očetnjava. Prepričanje vsak dan na prodaj! Mi pa smo za Jugoslavijo, ki naj bo pravična mati za vse tri svoje sinove! Tisti, ki plačujemo dvojne davke, ne moremo biti za nacionalni blok! — Eden, ki dela za Jugoslavijo že 35 let.

Volilno gibanje na Stajerskem.

Iznenadenje v dr. Žerjavovem Izraelu v mariborskem volilnem okrožju. Skupino Davidovičevih demokratov v mariborskem volilnem okrožju so Žerjavovci vedno omalovaževali. Voditelj Davidovičeve stranke mariborskega zdravnika dr. Toplaka so zasmehovali po »Jutru« ter »Taboru« in sploh niso smatrali Davidovičevega pokreta na Slovenskem Stajerskem kot nekaj resnega. Sedaj pri teh volitvah so se pa Davidovičevci ter narodni socialisti združili in postavili za nosilca liste predsednika glavnega odbora Jugoslovanske Maticе dr. Božo Markoviča. Lista Bože Markoviča bo odločno nastopila proti dr. Žerjavovi kliki, njeni korupciji in nasilju. Šele včerajšnje »Jutro« je zvedelo o tem pokretu poštenih naprednih struj proti dr. Žerjavu in je preplašeno zacvililo pod zaglavjem »Resno svarilo.« V svojem grozilnem članku omenja listo »bratskega sporazuma« v mariborskem volilnem okrožju ter bruha grozilni ogenj na glavne predstavitelje Jugoslovanske Maticе, da so zagrešili politično lopovščino, ker se niso prodali Agromerkerju Žerjavu, ampak bodo nastopili kot poštenjaki, ki so za sporazum, samostojno in še to z največjim rodoljubom dr. Božo Markovičem na čelu. Konečno še »Jutro« grozi, da se bo v slučaju resne kandidature liste bratskega sporazuma začela nevarnost za obstoj Jugoslovanske Maticе. V slučaju popolne polomije pri volitvah menda hočejo Žerjavovci izstopiti iz Jugoslovanske Maticе in ravno ta korak bi iskreno odobraval vsi čisti rodoljubi, ki so za našo državo in za enkratno resnično odrešenje naših zasuznjenih bratov na Koroškem in pod Italijo. »Jutro« tudi boli, da bo ravno SLS podpirala listo bratskega sporazuma, kar je itak samoposebi umevno, da se v sedanji dobi PP. nasilja ter korupcije najdejo na temelju poštenosti ter sporazuma vsi — ne oziraje se na strankarsko opredeljenje in to radi tega, da otmejo državo vampirjev, ki so že upropastili to, kar sta zgradili kri in res bratska iskrenost SHS državnih graditeljev — ne agromerkerjev! Toliko za danes, kot odgovor na »Jutrove« grožnje, g. Ribarič bo itak sam podal svojo izjavo. Žerjavovci v mariborskem volilnem okrožju si naj zapomnijo, da njihove grožnje najbolje odkrivajo slabost in onemoglost dr. Žerjavove klike.

Pri Sv. Barbari v Slov. gor. je zadnje nedeljo nameral zborovati dr. Pivkov agitator dr. Milan Gorišek. A. Barbarčani so rekli: Z Bogom, dr. Milan! Tu ne boš zboroval! Cela župnija je na strani SLS. Pri zadnjih volitvah smo nagнали Kukovčeve dohtarje iz Maribora, letos pa smo dali slovo šentlenartskemu dohtarju. Samo 5 mož, ki radi

pogledajo v kozarec, je ostalo pri dr. Gorišku. In še teh pet je razdeljenih na vse mogoče stranke. Dva sta od SKS, dva pripadata stranki viteza Zagorski, a peti pravi, da je komunist. Slava tebi, dr. Gorišek, da s tako skrbjo, in očetovsko ljubeznijo zbiraš raztresene ovčice!

Pri Gornji Sv. Kungoti vodi poštni urad neka zarjavela devica, ki se udeležuje z Žerjavovo bando pohodov proti volilnim shodom SLS. Pravijo, da bi bilo bolje, če bi se držala uradnih ur na poštne uradu. Sicer pa pravijo Kungovčani: Poštarica Olga in nadučitelj Robnik od Sv. Jurja nam ne bosta komandirala!

Vprašanje od Sv. Jurija ob Pesnici. Ali ima nadučitelj Robnik, sedanjí agitator za dr. Pivka, pravico, se pokazati na svetlo. Saj je vendar on tisti, ki je celo svetovno vojno na vse kriplice agitiral za vojno posojilo. Nad stotisoč starih avstrijskih kron, kar bi znašalo danes več milijonov, nam je potegnil za vojno posojilo iz žepa. Koliko ubogih ljudi je prišlo ob svoj denar. Ali ne namerava morda Robnik sedaj zopet pri volitvah opehariti naše ljudi? Kaj nam svetujete? — Odgovor: Obudite Robniku spomin, kako je on z agitacijo za vojno posojilo deloval za nadaljevanje vojne. Saj je dobil odlikovanje za to, da je pridno zbiral vojno posojilo. Povejte mu, da taki ljudje, ki imajo tako maslo na glavi, naj ostanejo lepo tiho!

Ali je dr. Gorišek res podnačelnik okrajnega zastopa pri Sv. Lenartu? V »Taboru« in »Jutru« se je advokat dr. Milan Gorišek sam imenoval za podnačelnika okrajnega zastopa. To je čisto navadno farbanje javnosti. Informirali smo se na merodajnem mestu in izvedeli, da je dr. Gorišek čisto navaden član od Pirkmajerja protizakonito imenovanega okrajnega zastopa. Vladni komisar, oziroma general g. Vračič, sploh nima namestnika. Upamo, da se bo g. Vračič postavil in se bo za vedno otresel jerobstva advokata dr. Goriška. Ker dr. Gorišek ni mogel postati »načelnik«, pa se je v listih sam deklariral za »podnačelnika.« Kaj se siliš, saj te nihče ne mara!

Dr. Gorišek Milan in 200.000 kron. Od Sv. Lenarta v Slov. gor. smo dobili sledeče pismo: G. urednik! Ali je Vam kaj znano, bode-li veliki župan dr. Pirkmajer kaj ukrenil v korist občine v lenarški okolici, ki je prizadeta za 200 tisoč kron? Vi ste tam v bližini dr. Pirkmajerja, pa telefonirajte g. velikemu županu, kedaj namerava rešiti akt, v katerem se uboga kmetska občina pritožuje, da je oškodovana za to veliko svoto. Vprašajte ga, ali še dotični akt eksistira. Ko dobite odgovor, nas obvestite po »Straži.«

Naprednjaki med narodom. Od Kapele pri Radencih smo prejeli: V nedeljo, dne 4. t. m. so gospodje demokrati sklicali v Radencih shod. Kaj menite, koliko ljudi je prišlo na to veličastno zborovanje?! Recí in čitaj: 5 do 6 sklicateljev je bilo z gospodom odvetnikom Grosmanom iz Ljutomera vred. Gospodje so se vsedli za mizo ter čakali, kedaj se bodo začela vrata odpirati in zborovalci napolnjevali dvorano. Pogovarjali so se med seboj o le prehudi strahovladi PPŽ režima in o klerikalni stranki, češ, da si je more le priznati, da je poštena in značajna, ker ne menja svoje barve in svojega programa tako, kakor druge stranke liki kameleonu. Ker zborovalcev le ni hotelo biti od nikoder, so se naposled gospodje okrepčali od trudapolnega zborovanja. Popoldne so še enkrat poskusili in vrgli mrežo v vodo, da bi ujeli kako ribo, a tudi tokrat zastonj. Spoznati so morali, da naše ljudstvo ni več tako nerazsodno, da bi ne spoznalo, katera je njegova prava stranka, ki v resnici dela za njegov obstanek, napredek, dobrobit in srečo. Dne 8. februarja bomo pa pridno metali svoje kroglice v prvo škrinjico.

Iz vrst invalidov smo dobili tole pismo: Oni ljudje, ki se zbirajo okrog polkovnika Aljančiča in nekega prisvojenga Kaučiča, pomagajo zopet Pašiču in Žerjavu na konja. Mi invalidi vemo, da je Davidovičeva vlada resno hotela pomagati nam ubogim invalidom in je po invalidu dr. Ježu dala izdelati invalidni zakon, po katerem bi mi invalidi dobili, kar nam gre. Mi tudi vemo, da ta invalidni zakon samo radi tega ni prišel skozi parlament, ker so »višji« krogi in prijatelji korupcije vrgli pošteno Davidovičovo vlado. Če bomo invalidi in penzionisti pomagali Pašiču zopet na sedlo, bomo čakali na našo pravico do sv. nikoli. Če bi tudi nameravana li sta invalidov in penzionistov dobila poslanca, kar pa jaz dvomim, kaj pa bo eden sam poslanček dosegel. Nič in zopet nič! Mi invalidi in sploh ubogi ljudje se moramo nasloniti na najmočnejšo stranko v Sloveniji in to je Slovenska ljudska stranka. Če pa bomo cepili glasove, bomo napeljali vodo zopet na krivični Pašičev mlin. Po 8. februarju bodo vsi Aljančiči in Kaučiči, ki sedaj nas invalide in penzioniste za nos vodijo, kleli, ko ne bodo nič dosegli. Da Davidovičeva vlada ni mogla v kratkem času svojega vladanja delati čudežev, vemo vsi. Saj so pred nastopom Davidovičeve vlade Pašičevci in Pribičevići ljudje izpraznili vse kase. In ko so hoteli pričeti z delom, na primer udejeviti invalidni zakon in popraviti uredbo o stanovanjskih dokladah penzionistov, pa so korupcionisti na višjem mestu dosegli padec Davidovičeve vlade. Mi pošteno misleči invalidi in penzionisti bomo radi tega glasovali vsi za SLS, ki ima prvo škrinjico. V slogi je moč, pa ne v cepitvi naših vrst. Vsi pojdemo v skupno slovensko fronto, to je SLS. To so moje misli in nasveti. — F. G.

Demokratski „sleparji“.

Demokratski desidenti, ki so vložili svojo listo pod naslovom nekega »Nacionalnega bloka«, ki pa v resnici sestoji iz par pritepenec jugoslovanske demokratske stranke, kakih 5 od samostojne kmečke stranke in dveh kupljenih radikalov, skušajo potom okrajnih glavarjev in velikega župana izvajati pritisk na volilce za njihov »laži-nacionalni blok.« Nekateri okrajni glavarji, namesto da bi vršili

Volilno gibanje na Koroškem.

Iz Mežiške doline. Volilni boj postaja tudi pri nas vedno živahnejši. Dosedaj je bilo vse bolj tiho. Na-

pravilno sta bili vloženi obe SLS listi, bo videl Žerjav in njegovo »Jutro« že koj prvi dan po volitvah in posebno še pa v verifikacijskem odboru, v katerem ne bo sedel niti eden Žerjavovec. Dolžnost enega uglednih ljubljanskih in mariborskih višjih juristov bi bila, da bi s svojim podpisom v časopisu pobil naravnost albansko tolmačenje volilnega zakona, kakor ga poskušajo poriniti v prakso pokvarjeni elementi krog »Jutra«.

Slovenski invalidi! Kakor se čuje, hoče postati pred sednik mariborske invalidne podružnice zopet narodni odpadnik Justin, bivši gerent iste, zagrizen sovražnik vsega, kar je slovensko. Upamo, da se ne bo našel noben slovenski invalid, ki bo glasoval za narodno izdajico. Njemu so bili invalidi vedno deveta briga; kot gerent invalidne podružnice je živel udobno le on in par njegovih podrepanikov. V nedeljo pa vsi, ki čutijo narodno, na občni zbor invalidov ob 9. uri v Gambrinovi dvorani. Gospod »kandidat« pa bo takrat slišal take, kakor jih do sedaj še ni. Sploh opozarjamo ob tej priliki vse narodno čuteče Slovence na tega renegata, ki gre v svojem besnem sovraštvu do vsega slovenskega tako daleč, da pusti svoja dva sinova Sigfrida in Vernerja raje brez šole, kakor da bi jih dal v slovensko šolo. In ta narodni odpadnik si upa danes v slovenskem in jugoslovanskem Mariboru kandidirati za predsednika invalidske organizacije!

Požar v Novi vasi pri Sv. Marku. Dne 4. januarja zvečer je v Novi vasi po nesreči izbruhnil ogenj ter uničil petim gospodarjem vsa gospodarska poslopja, vso krmo za živino in enemu tudi poljedelske stroje. Enemu je pogorelo tudi hišno poslopje. Škoda je razmeroma zelo velika, zavarovalnina pa majhna, saj vemo, da ljudje sedaj težko dobijo denar in težko plačujejo najpotrebnejše. Vsi prizadeti so dobre, poštene, krščanske družine. Morali se bodo zateči za pomoč k svojim stanovskim sotpričnikom — kmetom po Ptujem polju. — Prav toplo priporočamo nesrečne pogorelece in prosimo, da jim pomagajo dobri ljudje v njihovi nesreči.

Zlata poroka. Iz Buč pri Podčetrtku nam poročajo: V naši fari bomo obhajali februarja zlato poroko zakoncev Marije in Jurija Božiček. Oba jubilarita sta še zdrava ter čvrsta in bosta slavila to redko slavje 50-letnice poroke v krogu svojih otrok, sorodnikov ter prijateljev pri polnem zdravju. Na to zlato poroko se veselijo in jo željno pričakuje cela bučka župnija.

Ara na volilne glasove. V varaždinskem okrožju je nosilec režimske liste sedanji minister dr. Krizman, poleg njega pa kandidira čakovski notar Novak. Ta dva gospoda sta prišla na originalno idejo, kako kupovati glasove volilcev. Vsakemu, ki se obveže, da ju bo volil, ponujata 1000 D; naravno, da bi dobila na ta način vse polno pristašev, da bi bila njuna radodarnost res tako nesebična. Kajti kandidata smatrata teh 1000 D za nekakšno aro. Vsek se mora pismeno obvezati, da bo vrnil dvojno svoto, če ne bo Krizman izvoljen. Če Radič propade, mu ni potreba vrniti denarja. Na vsak način nameravata oba kandidata napraviti dober kšeft. Če bodo izvoljena, potem bodo vsi stroški brzo naknadeni s par korupcionističnimi aferami, če pa propadeta, potem jima pa itak morajo volilci vse stroške povrniti.

Odpuščenje hrvatskih učiteljev in uradnikov. V Medjimurju je začela vlada odpustiti iz službe vse one učitelje in uradnike, o katerih je znano, da so pristaši HRSS. Odpuščenja se vrše brez vsake preiskave in gonijo se iz pisarne na cesto učitelji in uradniki, ki imajo po 30 službenih let. Ti nesrečneži in trpinji so pogani iz državne službe brez pokojnine in v odpustnih dekretih se sklicujejo oblasti na člen 18 zakona o zaščiti države.

Obustavljen »Medjimurski Hrvat«. Srezki poglavar v Čakovcu Vukovič je izdal 3. t. m. odredbo, po kateri prepoveduje nadaljnje izhajanje političnega tednika »Medjimurski Hrvat«. List je doslej izdajal Juraj Znidarič, narodni zastopnik in član razpuščene HRSS. Ta samooblastni korak Vukoviča je seve popolnoma protiuustaven, ker se po ustavi lahko obustavi samo eno številko. Pri nas je seve mogoče vse to, kar ravno ustava izrecno prepoveduje.

Umor v bolnici. V novosadski bolnici se je te dni pripetil grozovit zločin iz ljubosumnosti. V veneričnem oddelku te bolnice sta se nahajali dve deklici — 22 letna Črnogorka Milena Vujin in 18 letna Katica Mičič. Okno bolnice je gledalo na dvorišče vojašnice in obe bolnici sta vedno koketirali z vojaki. Radi nekega lepega vojaka je nastalo med obema deklicama hudo nasprotje, ki ga je ljubosumnost obeh še povečala. Ko sta nekega dne zopet stali pri oknu, je Črnogorka nenadoma pognila dolgo bodalo ter ga z enim udarcem zasadila svoji nasprotnici v srce. Mičič se je takoj smrtno zgrudila, napadalko pa so odpeljali v zapor.

Žrtev šaljivosti. V Delti pri Sušaku je bil te dni ubit delavec Jakob Buškin. Bil je žrtev lastne šaljivosti. Pred par dnevi je v šali nagovarjal tovariše, da naj ubijejo svojega tovariša Preleca. Govoril je tako glasno, da je Prelec te namišljene groznje slišal. Ker je nekoliko omejen, je vzel vse za resnico ter sklenil Buškina prehiteti. Ko je ta sedel v pristanišču, se je priplazil za njegovim hrbtom Prelec ter z lesenim kolom razbil Buškino lobanjo. Potem je šel mirno v gostilno, popil četrto vina, nato pa se je sam prijavil policiji.

Krvava zborovanja na Hrvatskem. Režimske stranke so z razpustitvijo HRSS povečale delavnost med ljudstvom ter ga skušajo izmamiti v svoje vrste s številnimi shodi. No, povsod slabo naletijo in shodi se vrše za par njihovih pristašev pod senco žandarskih bajonetov. Tako so hoteli prirediti shod v Ozlju, toda razjarjeni kmetje so zborovalce napadli ter hoteli shod razbiti. Prišlo je do boja, v katerem je obležalo več mrtvih in ranjenih.

Kdor zida novo hišo ali staro popravlja, ima ugodno priliko nakupiti po nizki ceni žlebove, vratica za

dimnike, cela okna, vrata itd. v vojaški baraki v Mariboru, Samostanska ulica. 17 2—1

ČAJNA ROČKA
„popolna“
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

Stanovanjski spor ali sporazum.

IV.

Hišnim posestnikom.

Vojna, ki je s svojimi posledicami uničila in kar je ostalo, razvrednotila toliko dobrin, je ravno hišam prinesla nepričakovano visoko pomnožitev tudi absolutne vrednosti. Zakaj? Morda radi gospodarjev samih? Ne! Ampak hiše so poskočile visoko preko relativnega ozira na spremenjeno valuto ravno radi hudega pomanjkanja stanovanj — torej ponajveč baš radi danes tako osovražanih najemnikov, le deloma tudi samo radi špekulacije. Špekulacija je bila takrat dvojne vrste. Eni so pravilno ocenili na eni strani visoko število novih najemnikov brez strehe, na drugi strani temu številu primerno nizko število obstoječih stanovanjskih hiš. Kalkulirali so, da jim zna nakup takšnih hiš nositi brez posebnega truda gotovo rento v najemninah ali pa še večji dobiček z zopetno prodajo, torej s prekupovanjem hiš. Nismo še pozabili, kako je ta kupčija v prvi povojni dobi ravno v Mariboru krasno cvetela, kako so se v enem dnevu na lahek način zaslužili stotisočaki. Če so se nekateri pri tej špekulaciji nazadnje tudi »vrezali« in če so se vrezali tudi oni špekulanti, ki so sanjali o mirni renti na račun najemnikov, naj to danes nosijo pač za — pokoro. Tudi špekulacija s hišami je ob takem času navsezadnje le borza ali loterija. Boljše odrezali so še vendar špekulanti s hišami, katerih vrednost je še danes nad drugimi nepremičninami nenavadno visoka, kakor pa oni špekulanti, ki so svoj denar vtaknili v razne že takrat dvomljive trgovske špekulacije ali pa so denar sploh zapravili. Na tem dejstvu ne izpremeni prav nič današnja za prodajo vsled denarne krize manj-ugodna konjunktura.

Osebnih špekulanti na hiše pa so bili tisti, ki so se hoteli stalno naseliti v Mariboru radi kupčij itd. in so raje, ko bi bili novo zidali, kupovali stare hiše. Hoteli so postati gospodarji hiš (vil) ne računajoč na najemnike, katere jim je vsilila vedno bolj naraščajoča stanovanjska beda. Te vrste gospodarji so se med tem še najbolj sprijaznili z usodo nastalih razmer.

Samo iz tega vidika se morajo domačini, ki svojih hiš niso prodali, tudi med kupcem zahvaliti, da so njihove hiše dosegle vrednost, kakor jo v slični meri težko najdemo drugod. Naj ti stari mariborski gospodarji ne pozabijo, kadar jim najemniki grene življenje, da Maribor ne bi bil nikdar prišel do te visoke vrednosti hiš, ako bi se bile izpolnile njihove želje glede tudi od njihove strani projektiranega izida vojne. Le poglejte sosedo Avstrijce, še bolj pa one, ki so to krvavo šibo spletli, da ž njo bičajo celi svet, poglejte, kako je še danes tam z vrednostjo hiš, posebno pa še z najemnino in zaščito najemnikov. Bridko se varate, ako mislite, da tam gospodarji leže na rožah in veselo žive od najemnine in da nimajo še večjih križev z najemniki, kakor vi v Mariboru. Dajte si dopovedati, da je Maribor dosegel današnje pretirano visokost vrednosti hiš v povprečnih slučajih še bolj pretirano višino najemnine samo radi tega, ker ni ostal avstrijski, kakor ste ga še takrat hoteli imeti, ko ste že videli strahoviti zlom vsemških sanj po zaslužjenju Slovencev. Le kot naše obmejno mesto je Maribor dosegel to višino, ki je dvignila vrednost svojčas poceni zgrajenih in po vojni drago prodanih hiš. Če se je pa Maribor napolnil ravno z onimi, katere ste še ob koncu vojne želeli ugonobiti, no, to naj bo pač vaša pokora, ki pa vam je lahko dobrodošla, saj vam je prinesla — česar bi brez nas nikdar ne bili doživeli — lep denar za prodane, in lepo vrednost za še neprodane hiše.

Tudi to zgodovinsko dejstvo je bilo treba enkrat brez sovražnih očitkov javno pribiti. Želimo iskreno, da stopite za nami na to pot spoznanja in prepričani

smo, da boste svojo ostro nabrušeno bojno sekuro napram najemnikom spravili v ropotarnico.

Vam gospodje hišni lastniki slovenske narodnosti pa še manj pristojna, ako je vaša bojna sekira še ostrejša, kakor ona vaših nemških tovarišev. Le malo vas je, ki ste si bili že pred vojno v Mariboru priborili čast in last hišnega gospodarja. Vas večina povojnih gospodarjev naj nikdar ne pozabi, da je zelo malo oli sploh neverjetno, ako bi bili kedaj v Mariboru gospodarji, da vam niso pot v Maribor pripravili povečini tisti, ki jih v lastnosti najemnikov tudi po nepotrebnem preganjate. Kaj bi vi sploh v Mariboru počeli, da ni toliko slovenskih najemnikov? In kaj boste počeli s hišami, če se večini najemnikov posreči priti pod svojo streho? Čemu ravno v mestu, kakor je Maribor, netiti sovraštvo med lastnimi brati? Da tudi vi pretiravate, to vam hočemo še dokazati.

Iz Maribora.

GLAS IZ OBCINSTVA O USODI NASE INTELIGENCE
V VOJSKI.

Komaj smo javili, da so naši, vojake služeči inteligenci prepovedani lokali, kamor zahajajo tudi oficirji, — menda za to, da inteligentni vojaki ne bi videli, kaj dela gotova vrsta neinteligentnih oficirjev, — smo že dobili sledeče poročilo iz publike:

V sredo zvečer je bilo več vojakov-dijakov v gostilni »Anderle«: pri eni mizi Beograjčani, pri drugi Makedonci, med njimi se je pa kretal neki podnarednik, ki izgleda kot nekak valpet ali birič nad našo mlado inteligenco, ki odslužuje svoj rok. Med obojnim omizjem dijakov je nastalo sicer malo spora, v glavnem je pa izgledalo, da podnarednik ni prišel na svoj račun glede pijače, ali pa mu je zavrela divjaška in oblastna žila — in bilo kakor bilo, — podnarednik, če tudi ni bil v službi in ni imel patroljskega dovoljenja, je tekkel po patroljo, katero je kmalu dovedel ter jo dal postaviti v kot s puškami »na gotovo.« Izgleda, da je ta divjak vojake-dijake bogzna po kaki oblasti kar iz postelje izvelkel, da po njegovi, bogzna na kak način najvišji volji — ogrožajo svoje tovariše in publiko z orožjem.

Po dolgem prepiranju je patrolja nastopila svojo pot, takoj zunaj je naletela sicer na dva stabna oficirja, ki sta se pa ob prizivih aretiranih dijakov čudovito strinjala — s podivjanim podnarednikom in tako se je patrolja, odonosno eskorta začela oddaljevati proti kasarni in »apsu.« Med potjo se je slišalo, da pravijo aretirani dijaki podnaredniku: »Stanko, nemoj me gnjaviti, ja sam več bio vojniki, kad si ti još bio kačak (hajduk)!« . . .

To smo slišali od ene strani, od drugih prilik in iz drugih lokalov se pa opazovalci tudi dobro spominjajo na tega podnarednika Stanka, katerega vojniki-dijaki večkrat pripeljejo s seboj, da bi ga totalno upijanili ter tako imeli vsaj za kratek čas mir pred njim. Po pravem bi se morali vsakemu oddelku ali vojaški šoli inteligentov prideliti iz moštva najboljši ljudje, tu pa imamo očitno stvarno izjemo, da pesti vojake-dijake tip, katerega sami Srbi — gotovo iz dobrega poznanja — imajo za bivšega »kačaka« in ki je »proslavljen« že z raznimi izgredi.

K temu poročilu iz publike pristavljamo še enkrat protest proti prepovedi, po kateri naši inteligentni-vojaki, pa naj si bodo Slovenci, Hrvati ali Srbi, ne smejo obiskovati boljših lokalov. Tolikim je vendar življenska potreba, da čitajo liste, revije in drugo ter se tako v pičlem prostem času vsaj duševno poživijo in vsaj malo oškodujejo za težke čase pod nečuvno oblastjo kakih podnarednikov — Stankov — kačakov — in najbrž še drugih, kolikor toliko podobnih tipov. Čtivo, ki ga dobijo v kasarni — par starinskih patrijotičnih knjig in kupi »Vojnih Listov« — se vendar ne more smatrati kot zadostno za naše inteligente. — Merodajni činitelji naj se tudi zavedajo, da večina naše mlade inteligence prihaja na državljansko vojaško dolžnost iz tujega sveta, kamor se zopet vrača in kjer ne bo mogla molčati o dobi, ki jo je tu prebila.

Dvajsetletni jubilej strojnega stavca gosp. Karla Stržina v Cirilovi tiskarni. Danes je preteklo dvajset let, odkar je vstopil v tiskarno kot stavec g. Karl Stržina. G. Stržina je rojen Ljubljčan in je stopil kot tiskarski učenc v takratno Katoliško tiskarno v Ljubljani. Svojo učno dobo je končal v Kralikovi tiskarni v Mariboru. Nadalje je bil tudi kot stavec pri Blankeju v Ptujju. Iz Ptujja se je preselil v Maribor v Cirilovo tiskarno. Baš ob času, ko je dobila Cirilova tiskarna v osebi g. Stržine izborni ter vestno delovno moč, je naročila dva nova »Monoline« stavna stroja. Cirilova tiskarna je poslala g. Stržina v Steyer na Zgornjem Štajerskem, odkoder sta bila naročena oba nova stavna stroja, da se je tamkaj naučil tudi modernega stavljenja na monolini. Po povratku iz Steyerja je gospod Stržina že celih 20 let kot eden najboljših in najbolj izvežbanih strojnih stavcev zaposlen v Cirilovi tiskarni. Doživel je v tem podjetju težke čase svetovne vojne, ko je moral kot edini še preostali strojni stavec delati noč in dan, da sta zamogla izhajati »Straža« in »Slov. Gospodar«. Po končani vojni se je naš Karl začel kot naobražen ter vsestransko zmogel mož udeleževati tudi v javnosti na političnem polju. Dosegel je kot javno delujoči mož čast občinskega odbornika, podžupana in župana na Pobrežju pri Mariboru. K dvajsetletnici uspešnega, neumornega in zvestega delovanja v Cirilovi tiskarni g. jubilarntu najiskreneje čestitajo: vodstvo Cirilove tiskarne, uredništvo ter upravništvo »Straže« in »Slov. Gospodarja« ter vsi uslužbenci. Bog nam ohrani našega neumorno-požrtvovalno delavnega g. Stržina v podjetju Cirilove tiskarne še mnoga — mnoga leta!

III. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega se vrši v torek, dne 13. januarja t. l. ob 17.

svoje uradniške posle, kličejo poedine ljudi k sebi in jim pretijo, da morajo voliti za njihov »laži-nacionalni blok.«

Interesantna je tudi zadeva glede obeh kupljenih radikalov. G. Dolničarju so obljubili restavracijo v Mariboru in tako je mož na prazno Žerjavovo obljubo prodal svoje prepričanje in postal radikalni desident. G. dr. Müllerju so obljubili zastopstva nekaterih policajdemokratskih podjetij. Najnovejša pa je to, da »Nacionalni blok« od radikalne stranke v Beogradu po zaključku glavnega odbora, kateremu je predsedoval g. Pašič, sploh ni priznan in da so se radikalni desidenti pozvali od strani glavnega odbora, da takoj preklicajo kandidacijo na laži-bloku, ker bodo sicer izključeni iz narodno-radikalne stranke. G. Dolničarju, kateremu je bila obljubljena restavracija v Mariboru, se sedaj lahko zgodi, da mu radikalni minister odvzame še restavracijo na Pragerskem.

Kakor čujemo, bo g. Dolničar, češ, da je bil po demokratskih prevaran in zapeljan, preklical svojo kandidacijo na listi demokratskih prevarantov.

Istočasno se nam poroča iz Beograda, da radikali z Žerjavovo tuberkulozo in prevarantsko politiko niso prav zadovoljni in da g. minister dr. Žerjav lahko zleti še pred volitvami iz vlade ven.

Celokupno ljudstvo pa je že spregledalo demokratske prevarante, katerih celokupna politika bazira na umazani in grdi prevari, na podkupljanju pristašev, na nasilstvih in vse to pod krinko nekakega državnega edinstva.

Zato bo pa celokupen slovenski narod pri volitvah 8. februarja 1925 enkrat za vedno naredil konec s tuberkulozno politiko zagrizenih tipov.

Profiljudski agitatorji.

Volilna agitacija žerjavščine. Družba žerjavcev je s prevaro in podkupovanjem naskočila nekega zvestega pristaša SLS na Kranjskem. Skušali so ga pridobiti za kandidata na listi »laži-nacionalnega« bloka. Glavar te prevarantske družbe mu je pravil, da so zajeli neka pisma, ki naj bi jih bil pisal poslanec Žebot Jugoslovanskemu klubu v Beograd. To se je govorilo z očitno sleparsko in izsiljevalno nameno, češ: glejte, to imamo v rokah, s tem lahko marsikaj storimo proti stranki in njenim pristašem in tako je za Vas še najboljša, da še pred časom pristopite k nam! Pošteno mož je zadrževal zasmeh in stud nad toliko sleparijo, da podlo žerjavščino lahko pošteno potegne ter po svojih močeh in prilikah tudi razkrinka.

Pucelj in Šuman v Slov. goricah. Iz Jarenine nam poročajo: Na praznik Treh kraljev sta poskusila gosp. Pucelj in Šuman iz Pesnice agitacijsko srečo po Slov. goricah. Ustavila sta se po rani službi božji v Jarenini, kjer sta hotela zborovati v gostilni Cvilak. Krčmar jima ni dal na razpolago gostilniških prostorov in radi tega se je odločil gospod Pucelj, da bo zboroval pod milim nebom na občinski zemlji. Ta Puceljev sklep je izpodbil g. jareninski župan, ki je odločno izjavil, da bosta Pucelj in Šuman morda lahko zborovala na prostem, a mora poprej sklicati obč. sejo. Če bo večina odbornikov za to, da se jima prepusti občinska zemlja v zborovalne namene, potem lahko prodasta svojo politično modrost pod milim nebom, sicer pa ne. Ta procedura s sklicevanjem posebne občinske seje se je dozdevala Pucelju preveč dolgovozna, krenila sta jo s Šumanom k drugemu gostilničarju Ornigu in ga prosila strehe v zborovalne namene. Gostilničar niti slišati ni maral, da bi vzel Pucelja pod streho. Obema samostojnima junakoma ni preostalo drugega, kot pot pod noge in hajdi v kak drug slovenjgoriški kraj, ker so naši zavedni Jareninčani tako odločno proti slabostnim političnim naukom. — Pucelj in Šuman sta jo prikresala v št. Jakob in prosila gostilničarja Peklarja za prostor v krčmi. Gospod Peklar kot zaveden pristaš SLS je takoj odbil Puceljevo prošnjo, ista usoda ga je zadela pri Matjašiču in sedaj je moral Pucelj pod privatno streho k nekemu Vogrinu, kjer se je zbrala peščica samostojnih, ki so poslušali Puceljev evangelij. Tako je opravil na Kraljevo v Slov. goricah g. Pucelj, kako bi se še le godilo špijonu dr. Pivku ali Špindlerju. Robnikova poročila o zborovanju narodnega bloka pri Sv. Jurju ob Pesnici itd. so ravnotako na debelo zlagana, kot Špindlerjev sijajni shod v Cvetkovcih. Pri samostojnih in policajdemokratih je pred volitvami vse sijajno, ljudstvo burno pritrjuje njihovim pozivom za narodno in državno edinstvo, vse obrača hrbet klerikalcem, a na dan volitev je že Špindler vlek za rep več nego 30 mačakov, g. Pucelj pa se je še pri zadnjih volitvah vtihotal v narodno skupščino po milosti volilnega reda. Slovenske gorice ne bodo nikdar tulile s Puceljevo nemško živino in odobravale dr. Pivkovo špijonstvo v prilog Italiji!

Nadučitelj Robnik od Sv. Jurija je moral od Sv. Križa nad Mariborom, kjer je dne 6. t. m. hotel razbiti volilni shod SLS, tako korajžno bežati, da je na begu zgubil klobuk. Revež je s svojo bando tako tekal, da je zgubil tudi »cvikarje«. Radi tega je zamenjal občinsko dvorano v stari šoli pri Sv. Križu za župnišče. Saj pravijo, kogar hoče Bog posebno udariti, ga obdari s slepoto. V »Taboru« laže Robnik, da je SLS pri Gornji Sv. Kungoti in pri Sv. Križu zborovala v župnišču. To je laž! Robnik je mislil, ko je to zapisal: E, pri Kungoti in Sv. Križu ljudje tako ne bodo čitali liberalne cunje, drugod pa, kjer bodo čitali »Tabor«, pa bodo mislili, da se »klerikalci« res skrivajo po farovžih. Revček ta Pivkov agent! Laž mu bo pomagala, da bo po 8. februarju njemu in njegovim učiteljem politična zvezda zatonila. Le divjaj kakor pojacl, ljudstva pa že ve, da tje ne sme metati volilne kroglice, kamor bi kak liberalni učitelj komandiral.

Dr. Žerjavov čuk na palici — špijon dr. Pivko v svoji rojstni župniji. Mi smo že enkrat beležili v našem

listu, kako se je godilo italijanofilskemu špijonu dr. Pivku pred zadnjimi volitvami v rojstni župniji Sv. Marka niže Ptuja. No, pa pri zadnjih volitvah g. Pivko še ni bil kandidat, ampak se je povspel do te časti šele pod PPZ. režimom. Kot nosilec dr. Žerjavove liste v mariborski oblasti je poskusil dr. Pivko svojo zborovalno srečo v svoji rojstni župniji že dvakrat. Njegov lastni brat je izjavil, da mu ne da prostora za zborovanje, ker je pač preveč razupit kot špijon in bi še na poštenega brata lahko padla kaka senca bratove italijanofilske špijonaže. Pa dr. Pivko je vendar le zboroval pri Sv. Marku doslej dvakrat. Prvič mu ni prišel niti eden na shod. Na drugem zborovanju je imel tri udeležence, od katerih nimata dva volilne pravice, tretji — Martin Kostanjevec je radi tatvine obsedel v ječi cele štiri mesece in je torej tudi brez volilne pravice — po navadnih, a nikakor ne — po Žerjav-Pivkovih pravnih pojmi. Povrh je še določen ravnokar na pranger postavljeni Martin Kostanjevec za čuvarja dr. Pivkove volilne škrinjice pri Sv. Marku. Markovčani veliko govorijo o svojem špijonsko ožigosanem rojaku in nosilcu dr. Žerjavove liste dr. Pivku in čuvarju njegove škrinjice Martinu Kostanjevcu. Ljudje pravijo: dr. Ludvik je dezertiral v Italijo, Kostanjevec pa s fronte k Sv. Marku. Dr. Pivko je po Italiji izdajal slovensko zemljo; Kostanjevec je v domači fari kot vojaški begunec — kradel in sedaj pri teh volitvah vidimo oba v skupnem objemu enega kot nosilca — drugega kot čuvarja — dr. Žerjavove škrinjice. Špijoni in uzmoviči spadajo itak v skupno — agromersko kategorijo.

Dr. Koderman, advokat in veletoč v Mariboru, se zopet pojavlja kot politična zvezda. Nedavno se je voziral naš veletoč v Beograd kot delegat ovaduhov in denuncijantov. Žerjavu in Pribičeviću bi bil moral izročiti v tajništvo samostalne demokratske stranke izdelani načrt o penzioniranju, redukciji in odstavitvi uradnikov in državnih nameščencev ter orožnikov. Med potjo pa je baje pri izvajanju veletoča zgubil najvažnejši del predloga. Radi tega še vsi zaznamovanci niso prišli takoj na vrsto. Le nekateri poštni uradniki na Slovenskem Štajerskem, kateri drugemu veletoču Jakobu Novaku na kolodvorski pošti niso pomagali izvrševati veletočev, so bili te dni prestavljeni v Srbijo. Samo 17 slovenskih orožnikov, ki so se dr. Kodermanu zdeli sumljivi, je moralo zapustiti Slovenijo. Dr. Koderman je tudi imel v svoji taški famozni Pirkmajer-Spindlerjev načrt o zmanjšanju števila volišč. Nekaj prav zanimivih iz političnega življenja našega dragega veletoča prihranimo za prihodnjic.

Draginja raste, dinar raste, nasilje raste, krivica cvete! Pod sedanjo vladno Pašič-Zerjavovo se je zadnje dni podražila moka in kruh za 1 dinar. To je sreča, katero prinaša sedanji režim. Kaj šele bo, če bodo ljudje tako neumni, pa bodo dne 8. februarja glasovali za Pašič-Zerjavovega kandidata dr. Pivka! Ali ima ubogo ljudstvo kaj od tega, če Pašičevi ministri in denarni verižniki dinar umetno dvigajo? Cena živini pada, a cena mesu gre kvišku! Cena pšenice gre dol, cena moki in kruhu pa kvišku! Živijo narodni blok dr. Pivka, ki tako po očetovski skrbi — za dviganje draginje, za odiranje ubogega ljudstva!

Josef Drogenigg.

Žerjavovec Josef Drogenigg nekdanj in danes. — Od Sv. Jurja ob juž. železnici smo prejeli tale Drogeniggov portret: Znano je, da šentjurski Drogenigg pri vsem svojem politiziranju gleda samo na lastni zaslužek. Svoje narodno, kakor strankarsko prepričanje spreminja po razmerah, kakor pač več nese. Za časa Avstrije je bil nemškutar in štajercijanec. V njegovi hiši se je dnevno delil »štajerc«. Sedaj v Jugoslaviji je bil samostojni seljak. Ker pa pri zadnjih volitvah ni več zlezal do poslanca, se je pri sedanjih pridružil narodnemu, ali bolje rečeno denarnemu bloku dr. Cekina. — Kakor v tem oziru, tako tudi pri svojem kšeftu poskuša, kje bi se več zaslužilo. Nekaj časa je žganje kahal, potem je postal abstinent ter začel z mlekarno in pokalice izdelovati. Ker že sluti, kako sijajno bo pri teh volitvah zopet propadel, bo začel pa rajši zavarovalnice ustanavljati. Na tem polju že itak ima prakso, saj je bil svojčas zastopnik kar dveh nemških zavarovalnih družb. Kot občinski odbornik in predsednik sejmškega odbora je pred dvema mesecema na sejmski dan od kramarjev zahteval, da si dajo zavarovati prostore za svoje stojnice za tri leta. Njemu se imajo tudi zahvaliti tisti, ki priženejo živino na sejem, da morajo plačati od vsake glave živine 5 D. Tak prijatelj živinorejcev je torej bivši kmetijec. — Sedaj namerava baje ustanoviti čisto nove vrste zavarovalnice. Pri tej si bodo morali dati zavarovati svoje prostore vsi tisti, ki med službo božjo zunaj cerkve in na trgu stojijo. Ta denar bo šel v fond za zgradbo sokolskega doma, v čigar odboru je on celo predsednik. Izjema bo samo za njegovega agenta Urleba, da še lahko naprej svojim zaslepljencem a la Straže, razlaga dr. Žerjavov evangelij. Pač pa si bodo morali dati zavarovati svoje prostore tudi tisti prvaki pijancev, ki se ga včasih toliko nalezajo, da na trgu obležijo. Ker pa taki navadno nimajo denarja, bo zadostovalo, če ob volitvah njega volijo. Zbirališče za te bo na dan volitev v njegovi hiši in pa kakor je že navada tudi pri zastopniku te zavarovalnice v gostilni, ki je najbližje pisarne tržke občine, o čemur še bo itak treba več spregovoriti. Kaj ne, g. urednik, tak veleum kot je naš Žerjavovec Drogenigg zasluži, da ima svoj prostor zavarovan v vašem listu. Mi pa bomo imeli na skrbi, da tisti prostor ne bo ostal prazen.

Celjske novice.

Drofenikova polomija v Vojniku. Pred kratkim je imel Drofenik shod Narodnega bloka v Vojniku. Imel je celih 23 in pol ljudi. Hvalil je na vse pretege svojo najnovejšo vrnitev k očetu Žerjavu ter udrihal po dr. Korošču, češ, da je on kriv, da so naši slovenski vojaki svoječasno umirali v Macedoniji in ob zloglasni svoječasni mobilizaciji. Pozabil pa je povedati, da je baš on najbližji onim, ki so v parlamentu glasovali proti obtožnici onega vojnega ministra, ki je zakrivil zadevno narodno nesrečo. Kako navdušenje je vladalo za Drofenika, dokazuje najbolj dejstvo, da je h koncu dal resolucijo, tičočo se hvalisanega Narodnega bloka, na glasovanje, pa je »žalibog« z večino propadel. Še slabše pa se je godilo Drofeniku v St. Lovrencu nad Prožinom blizu Teharja, ko na njegov shod sploh ni bilo ljudi in je moral v sramoti čimprej odkuriti nazaj v St. Jur. Sedaj pa je baje sklenil, da si bo najel demokratske učitelje in orjunske junake ter jih bo vodil kot menažerijo po raznih krajih, da bo vobče imel kakega poslušalca. Skoda bo za Drofenika le, da tisti učitelji in orjunski junaki ne morejo v vsakem kraju po enkrat voliti. Če bi to bilo mogoče, bi še morda res Drofenik dosegel vsaj ostanek količnika, če bi ne bil prekratek čas do volitev.

»Deutsches Haus« v Celju celjskim demokratom kar ne da miru, ker ne vejo, kako bi se ga polastili sami, kakor so že ponovno znali marsikako podjetje »nacionalizirati« za sebe. Že pred par meseci so osnovali posebno društvo, sestavljeno iz samih demokratov, ki naj bi prevzelo, oziroma podemokratilo nemško hišo. Za nekaj časa je zadeva utihnila. Sedaj pa, ko imajo zopet strogo »parlamentarno« samostojno demokratsko vlado v Beogradu in svojega parlamentarno neizvoljenega dr. Žerjava na vladnem krmilu, mislijo, da je najugodnejši čas, pobasati nemško hišo v demokratsko malho. Baje je zadeva v najboljšem teku, da bo demokratska celjska klika izključno dobila nemško hišo za sramotno ceno v svoje roke. Pri tej novi korupcijski zadevi bosta baje igrala glavno vlogo ravnatelj celjske posojilnice g. Kralj ter g. Janko Lesničar. Tako rešujejo demokrati povsod narodno vprašanje, ker istovetijo nacionaliziranje s pobasanjem v demokratske žepe. Opozarjamo le celjsko javnost, da celjski demokratje še niso istovetni s celjskim slovenskim prebivalstvom. Zasedovali bomo budno novo demokratsko korupcijo in skrbeli o pravem času, da dobijo korupcionisti tudi v Celju zasluženo plačilo. Zadeva sama na sebi pa nas le še bolj utrjuje v prepričanju, da živimo res pod režimom korupcije, ki se je že žalibog globoko vgnezdila tudi v Sloveniji.

Žumerjev shod v Celju dela sedaj preglavice »Novi Dobi«, ko je zvedela, da se je za dr. Hodžarja obnesel dobro. Jezi se, da ni dr. Hodžar kot kandidat SLS hvalil korupcije in režimskega nasilja. Po stari navadi kliče rablje in policaje nad »klerikalce« in naziva tako počenjanje seveda kot protidržavno, kakor da bi korupcija in nasilje bila državoohranjujoča. Hinavsko zavija oči radi poslanca Davorina Krajnc in radi postavitve dr. Hodžarja kandidatom. Misli menda, da je SLS pod kuratelo demokratov in da bi morala iti demokrate vprašati, kdo naj kandidira. Celjski Žerjavovci naj le bodo potolaženi, da bo SLS vedno postavljala svoje kandidate po lastni volji, če je to tem gospodom prav ali ne. Če bi pa Krajnc zopet kandidiral, bi jim seveda istotako ne bilo prav, pač pa, če bi SLS postavila Drofenika kot pristnega »narodnjaka« za svojega kandidata.

Stanovanjska oblast v Celju. Uradne ure za sprejem strank, ki žele k svojim pisarnim vlogam na stanovanjsko oblast še podati eventualno potrebna ustmena pojasnila v stanovanjskem uradu so vsako sruedo od 12. do 14. ure. V zasebnem stanovanju, oziroma v svojem službenem uradu na postaji tozadevno ne sprejema predsednik nikogar.

Dnevne novice.

Kaj bodo rekli k pisavi »Jutra« juristi? Že od začetka volilnega boja bode Žerjavovec najbolj dejstvo, ker ima SLS v mariborskem in ljubljanskem volilnem okrožju prvo volilno škrinjico. Koj začetkom, ko sta bili vloženi obe SLS listi, je začelo »Jutro« vrteti lajno o neveljavnosti list, češ: bili sta pač vloženi in od obeh okrožnih sodišč prerano potrjeni in bosta radi tega obe neveljavni. Prvim napadom »Jutra« proti veljavnosti obeh list se je smejala cela javnost, ki malo bloj juridično in pošteno misli, kakor juridični agromerkurji pri »Jutru.« Včerašnjje »Jutro« je zopet v pomanjkanju gradiva pogrelo staro kašo o neveljavnosti obeh SLS list in laže, da je to staro kašo pristavil k »Jutrovemu« ognjišču nek jurist: Dr. —t. Ako bi bil »Jutrov« bedasto skrpucalo iztisnil v javnost res juridično naobražen človek, bi se bil kot strokovnjak podpisal s polnim imenom, da bi pravna javnost poznala to korifejo, a tega ni storil, ker je avtor teh budalosti o neveljavnosti kak Žerjavovec, ki spada po svojih juridičnih vednostih v albansko Piškopejo, ne pa v Ljubljano ali v Maribor. — Obe SLS listi so vendarle potrdili kot pravočasno in prvilno vloženi v Ljubljani in Mariboru najboljši juristi in sodišče je vendar zadnja in veljavna inštanca glede vlaganja in potrditve list. Neosnovani in bedasti »Jutrovi« napadi na potrditev SLS list so ob enem tudi policajdemokratsko ogabni izbruhi jeze na zmožnost ter poštenost naših obeh okrožnih sodišč. »Jutro« naj le bo prepričano, da obeh list na okrožnih sodiščih niso potrdili SLS juristi, ampak po večini naprednjaki, ki tudi čitajo »Jutro« in se čutijo napadene od lastnega glasila. Žerjav bi pač rad uvedel tudi na sodiščih po Sloveniji bal-kanske metode gaženja ter teptanja zakonov, a se ravno v tem oziru prokleta moti. Kako zakonito, pravočasno in

uri zvečer v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Predlogi in vprašanja. 2. Poročilo predsedstva. 3. Poročilo odsekov.

Rekord. Včeraj je dala Glasbena Matica v razprodajo vstopnice za koncert Mrtvaškega ženina. Naval na nje je bil tako silen, da je trgovina Zlate Brišnik polovico dvorane razprodala tekom enega samega dneva. V trgovini Höfer, ki ima v razprodaji drugo polovico dvorane, se je danes dopoldne sicer še dobilo nekaj sedežev, a je povpraševanje tako veliko, da bo dvorana najbrž že danes razprodana. Občinstvo si celo sedaj že rezervira sedeže za slučaj, da bi se koncert ponovil (se ponovi dne 18. t. m. ob 16. uri! Op. uredn.) Beležimo to razveseljivo kulturno dejstvo kot kronisti.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico ima svoj redni občni zbor dne 11. t. m., ob pol 10. uri dopoldne v gornji dvorani gostilne »Jadran« (vhod Lekaršiška ulica 6) s sledečim sporedom: Poročilo 1. predsednika, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. preglednikov, 5. volitev novega odbora in namestnikov, 6. slučajnosti. Vstop samo proti izkaznicam. Najemniki! Čakajo nas še težki boji za dosego naših zahtev. Organizirajte se vsi in udeležite se polnoštevilno občnega zbora.

Odločilna pot društva stanovanjskih najemnikov. Letošnji občni zbor tega društva mora odločiti ne le usodo organizacije najemnikov, temveč najemniško vprašanje sploh. Dosedaj to društvo ni imelo nobenega smotrenega delovnega programa, ki bi bil segel preko podrobnega poslovanja s strankami. Same zahteve po večni zaščiti in med člani netiti na sovražnosti gospodarjev maščevalno sovraštvo — torej pobijati hudiča z belcebubom, to ne more in ne sme biti namen in cilj društva najemnikov. Treba misliti, kako čim več najemnikov in čimprej rešiti iz suženjstva izpod tuje strehe in kakšne nadaljne zaščite bodo potrebni najemniki v novih stanovanjih in kakšne oni, ki bodo morali ostati še v starih hišah. Tudi treba že sedaj izdelati načrt, kako naj se dosedanja odpovedna zaščita stopnjema razreši in sicer na način, da se iz te zaščite izločujejo oni najemniki, ki jo živajo na škodo zaščite res potrebnih. Že zdavno bi se bilo v tem društvu moralo razčistiti vprašanje podnajemnikov, katere se v društvo vabi, ne nudi se jim pa prav nič, kar ni čudno, saj je g. predsednik Aljančič ob priliki zadnjega zborovanja sam pokazal vse prej ko smisel in simpatijo do podnajemnikov. Nezaдостno je dosedaj preskrbljeno tudi za pravno pomoč za resne slučaje, ki se rešujejo pred sodiščem. Člani naj imajo izbero pravnih zastopnikov na razpolago, revni brezpogojno brezplačno. Primerneje urejeno naj bo odslej tudi notranje poslovanje. Upravni tajnik, ki daje strankam informacije, naj bo o vsem informiran tudi sam; če rabi g. polkovnik ordonanco, naj si jo sam preskrbi. Društvo naj ne bo samo bojno, temveč tudi vzgojno društvo, ker s samim hujskanjem proti gospodarjem najemniško vprašanje ne bo rešeno. Da v društvu dosedaj zelo manjka vzgoje, morale in močatosti, o tem vedo povedati tudi kazenski akti in videlo se je to tudi pri zadnjem zborovanju. Najemniki, o katerih je znano, da izkoriščajo podnajemnike, bi se načeloma morali izključiti iz društva, ker so v škodo poštenih najemnikov večje socialne pijavke, kakor najslabši gospodarji. V vodstvo društva pa je treba resnih in celih mož. V interesu dobre stvari želimo, da letošnji občni zbor krene srečnejšo pot, kakor so jo dosedaj.

Novi tečajji Ljudske univerze v Mariboru se nameravajo otvoriti iz slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, dalje predavanja iz psihologije, zgodovine filozofije in dr. Na željo bi se podučevala tudi stenografija in knjigovodstvo. Za vsak predmet se mora oglasiti najmanj 10, oziroma 15 ljudi. Vsakdo se more udeležiti, tudi ženske. Prijave sprejema prof. Favai pred rednimi predavanji ob ponedeljkih v kazini (ob tri četrti na osem zvečer), ali pa pismeno, na naslov: Ljudska univerza, v roke prof. Favai-a. Dan in ure predavanj po dogovoru med udeleženci in učitelji. Prijave do konca januarja t. l.

Pevsko društvo »Luna« vabi svoje članstvo, zlasti pa ustanovne in podporne člane, da se točno in polnoštevilno udeležijo občnega zbora, ki se vrši v nedeljo, dne 11. t. m., ob 15. uri v gostilni Kramberger v Krčevini. Na sporedu so zelo važne zadeve in spremembe. — Odbor.

Pevska vaja za moški zbor danes in v ponedeljek izostane, ker je pevovodja zadržan. Prihodnja vaja je danes teden ob 7. uri v stoln. župnišču. Bog živil!

Kat. slov. izobr. društvo v Studencih pri Mariboru namerava vsem članom in prijateljem, da se vrši 2. mesečno predavanje v nedeljo, dne 11. januarja t. l., popoldne po večernicah v društveni sobi. Predavatelj g. prof. dr. J. Jeraj iz Maribora. Prosimo vse člane in prijatelje društva, da se predavanja polnoštevilno udeležijo! — Odbor.

Orlovski odsek v Mariboru začneja zopet z redno telovadbo v četrtek, dne 8. t. m. Telovadba se bo vršila redno kakor prej v torkih, četrkih in sobotah od 8. do pol 10. ure v gimnazijski telovadnici. Pozivljajo se vsi bratje, da se je zopet redno in točno udeležujejo. Bog živil!

Odbor orlovskega odseka Maribor sporoča tem potom vsem svojim članom, da se vršijo fantovski sestanki vsako sredo ob pol 8. uri zvečer. Udeležba za vse člane obvezna, starešine uljudno vabljeni. Bog živil! Za odbor: Maležič, t. č. predsednik.

Cercle francais priredi v nedeljo, dne 11. januarja ob petih popoldne v Vesni za svoje člane in po njih vpeljane goste družabni sestanek. Na sporedu so francosko predavanje z recitacijami, starejše in moderne francoske pesmi, ki jih bo pela gospa Milanovič, mala šaloigra, šaljiv monolog in otroška runda. Nato čajanka in prosta zabava.

Volilci SLS!

Naša škrinjica je

1.

!! prva !!

LISTEK.

Slovenske gorice.

Opis. — M. Ljubša.

(Dalje.)

Enako soravnost imata pa tudi glavna pritoka omenjenih rek, Pesnica in Ščavnica, v celem toku med seboj in omenjenima rekama, razven v zadnjem delu; isto soravnost med seboj pa kažejo tudi pesniški pritoki, kakor nam vsak zemljevid lepo kaže.

I. Glavna, četudi ne največja štajerska reka je Mura, ki izvira na Solnograškem, priteče pri Predlici na Štajersko in teče večinoma v vzhodni smeri do Brucka, kjer se obrne na jug, preteče glavno mesto Gradec in šele ob dotoku do Slovenskih goric nad Ernovžem po teh mora zopet ob njihovem vzhodju zavzeti vzhodno smer do Radgone, kjer se obrne na jugovzhod, dokler Štajerske ne zapusti pred Cvenom severovzhodno od Ljutomera. Od vzhodja Slovenskih goric jo potisne le med Cmurekom in Radgono Apačko in od Mute dalje dol Mursko polje. Že precej daleč od Štajerskega se steka pri Legradu v Dravo. Po Solnograškem meri njen tok 53 km, 66 km v Medžimurju, ostalih 335 km pa pripade na Štajersko. Od Ernovža do Radgone meri njen tok 35, odtod do izstopa iz Štajerskega 34 km. Ko se dotakne prvokrat Slovenskih goric (vstok Sulme), je 265 m, pri Radgoni 206 m, pri vstoku iz Štajerskega še 171 m nad morskovo višino. Od pritokov nas zanimajo samo oni, ki se dotikajo Slovenskih goric.

1. Sulma, rimska Solva, priteče izpod Golovca. Pri Brezniku sprejme Sakovo in teče od tod dalje ob vzhodju Brd, doseže najsevernejšo točko pod Sekovskim gradom, potem pa jo pritok Laznice potisne na jug, kjer nad Recnijo doseže Muro. Njen pad ob robu Slovenskih goric 55 metrov. Na desnem bregu sprejme Sakovo, ki priteče izpod Hadrnika mimo Ivnika in sprejme v vasi Sakova nad Arvežem Zgornjo Pesnico (330 m), obteka zapadno vzhodje Brd do Breznika, kjer se steka v Sulmo (380 m).

Sakova sprejme zopet Gornjo, črno ali nemško Pesnico, ki izvira ob razvodju med Kozjakom in Slov. goricami na Pesniškem bregu na njegovi zapadni strani, nekaj 100 m proč od izvira druge Pesnice, 405 m visoko, teče v zapadni smeri mimo Lučan in Arveža, se obrne proti severozapadu in se steka v Sakovo po primeroma 10 km dolgem toku (330 m). Njen pad 75 m. Pesnica razmejuje Kozjak in Slovenske gorice in sprejme več majhnih potočkov iz Brd, največji pri Klunju: Slovenji potok (Windischbach). Gradašnica (ista?).

b) Med Križnim vrhom in Granami izvira Fehrenbach (Varna?), teče na sever in za Hajnčami steka v Sulmo.

2. Recneja — Recnejski potok, izvira na Brdih v graneških vrhah, teče najprej severovzhodno, potem jugovzhodno in se steka pri Recniji v Muro. (Šuman: Rečje, stara pisava vedno Recz(e)ney. ONB 391 b.)

3. Gomilnica (potok kot kraj: Gomilica) izvira iz večjih vrelcev ob krnskem prehodu (460 m visoko), teče prvo severovzhodno, potem vzhodno; na koncu jo prisili ernovski grad v severno smer, kjer steče v Muro (c. 260 m visoko). Na svoji c. 12 km dolgi poti sprejme razne potočke ob obeh straneh, tako na desni strani Kamenico, Hodni potok z Račkim potokom in in Račico (d.). Gomilnica deli Brda in Svečinske gorice.

4. Kršnica, majhen potok, priteče od St. Ilja v Slov. goricah in se zliva pri Špilfeldu v Muro. Deli Svečinske gorice od Srednjih Slovenskih goric.

5. Selnica izvira pod Novim vrhom, teče v vzhodni smeri in se po kratkem toku pred Sladko goro steka v Muro.

6. Plitvički potok izvira v Grabi pod Cmurekom in teče ob severnem vzhodju Radgonskih goric po Apačkem polju v vzhodni smeri ter izteka v Muro nad Radgonskim gradom.

7. Radinski potok priteče iz Orehovc skozi Boračevu in Radence ter pride nad Turjanci v Muro. Njegov pritok, ki izvira ob začetku Lastomerskega vrha v Crešnjevcih, ima na zemljevidu nemško ime Steinbach in se imenuje že leta 1475 »in dem Stainpach«, ONB 443 a. pa ne izključno, da se je prvotno imenoval Stainzbach — Ščavnica — Slatinski potok. Kako se imenuje slovenski?

8. Ščavnica izvira pod Velko, kakih 350 m visoko nad morjem, ob začetku Radgonskih goric, katere loči od Srednjih in Spodnjih Slovenskih goric, teče najprej jugovzhodno, potem vzhodno do Ihove, južnovzhodno do Bolehnečic, potem zopet vzhodno skozi Ljutomer, zapusti Štajersko ter se pri Gibini v Medžimurju izliva v Muro, 170 m nad morjem, po primeroma 55 km dolgem toku. Ko prvih 5 km znaša njen pad 80 do 100 m, potem do Bolehnečic samo 85 m in od tam do stoka 15 m, v celi drugi polovici 40 m. Njena srednja struga je primeroma 203 km.

Pritoki so majhni. Na desni strani bi omenili:

a) Negovski potok, izvira v Negovski vasi in se vliva pri Stavencih v Ščavnico. Meja med Srednjimi in Spodnjimi Slov. goricami.

b) Turja priteče izpod Galuškaka in se združi pred svojim iztokom v Ščavnico med Grabami in Pernožlavci z

c) Bukovnico, katere izvira severno pod Senčakom.

č) Kostanjevica pride izpod Stare ceste in se izliva za Ljutomerom v Ščavnico.

d) Presika je meja med Štajerskim in Ogrskim.

Na levem bregu imenujemo samo Lipnico, ki pride iz kapelskih vrhov in v zadnjem toku loči Radgonske gorice od Murskega polja in se steka pod Kokoriči v Ščavnico.

Ime Ščavnica že kaže, da je njeno obvodje polno raznih slatin. Najbolj znana je očeslavka (nemški: Sulzdorf; Sulz, kakor Stainz, kaže vedno na slatine).

Pri Branoslavcih ali Pernožlavcih se Ščavnica deli v dve panogi, ki se kmalu za Ljutomerom, katerega se dotakne južna struga, zopet združita.

II. D r a v a. Izvira na Tirolskem, preteče celo Koroško in stopi pri Spodnjem Dravogradu na Štajersko, kjer se vije med Pohorjem in Kozjakom skozi precej ozko sotesko skoraj do Maribora. Dalje teče ob robu gornjega Ptujškega polja in Kozjakovega razrastka proti Ptujju južnovzhodno do Dravinje, kjer jo Haloze prisilijo k vzhodno-severovzhodni smeri, katero obdrži do Ormoža, 4 km pred Ormožem sprejme Pesnico v se in se tako dotakne Slovenskih goric pod Veliko Nedeljo, od katerih se sicer zopet loči po ravlini. Od stoka Pesnice do deželne meje je blizu 15 km dolga. Po svoji množici vode je največja štajerska reka.

Z ozirom na Slovenske gorice dobiva le pritoke na levem bregu in teh je:

1. Pesnica, katere od svojega izvira do stoka v Dravo meji slovenjegoriško ozemlje od kozjakovega. Izvira pa na Pesniškem bregu, kakih 405 m nad morskovo višino blizu prej imenovane »črne« Pesnice, ki se izliva v Sakovo — Sulmo — Muro. Naša Pesnica se temu nasprotno zgoraj nazivlje »bela Pesnica«. V prvih 2 km znaša njen pad nad 80 m, ob vzhodju Pesniškega brega še je 321 m nad morjem, na svojem koncu pa okoli 200 m. Dolga je Pesnica primeroma 70 km. Gornji tek sega do železniškega mosta pri Pesniškem dvoru, 15 km zračne dolgoti, pad : 145 m. Srednji tek od tod do Sp. Senarske: zračna dolžina: 12 km, pad 33 m. Spodnji tok od Sp. Senarske do izliva: zračna črta 29 km, pad 27 m. Zračna oddaljenost od izvira do iztoka znaša 0.56 km, celi tok pa 0.70 km, razloček pride večinoma na rovaš mnogih ovinkov. Ravno ti ovinki povzročijo pri vsakem večjem deževju preplavljenje Pesniške doline, posebno pa srednje, ker v zgornjem delu — in tudi še ob koncu je uravnana. Spomladansko preplavljenje sicer tukaj oskrbuje delo znane egiptovske reke Nila in »gnoji« obširne travnike, tako, da se nekateri bojijo za rodovitnost teh, ako bo cela reka uravnana. Vendar pa naredi poletna, oziroma jesenska povoden velikansko škodo na otavi, katero hudo oblati ali pa odplavi.

Največ in močnih pritokov dobi Pesnica iz Slovenskih goric, ko na desnem bregu razun Radojiča, Črmlje

TAKO IZGLEDA

PRAVO PRISTNO

ZLATOROG-MILO

**Dr. Oetker-jev
pecivni prašek**

dobi se povsod ali pa v tovari

Jos. Reich v Mariboru.

Svetla glava

